

Hazai talajosztályozási rendszerünk korszerűsítésének alapelvei, módszerei és javasolt felépítése

Közethatású talajok

Főtipusok és talajtípusok a hazai genetikai szemléletű talajosztályozásban

(9 főtypus, 39 talajtípus)

Közethatású talajok
4 talajtípus

Csernozjom talajok
4 talajtípus

Réti talajok
6 talajtípus

Láptalajok
3 talajtípus

Váztalajok
5 talajtípus

Barna erdőtalajok
8 talajtípus

Szikes talajok
5 talajtípus

Öntés és lejtőhordalék talajok
3 talajtípus

Közethatású talajok

Eltérő típus beosztás

ÚTMUTATÓ

a nagyméretarányú országos talajterképezés
végrehajtásához

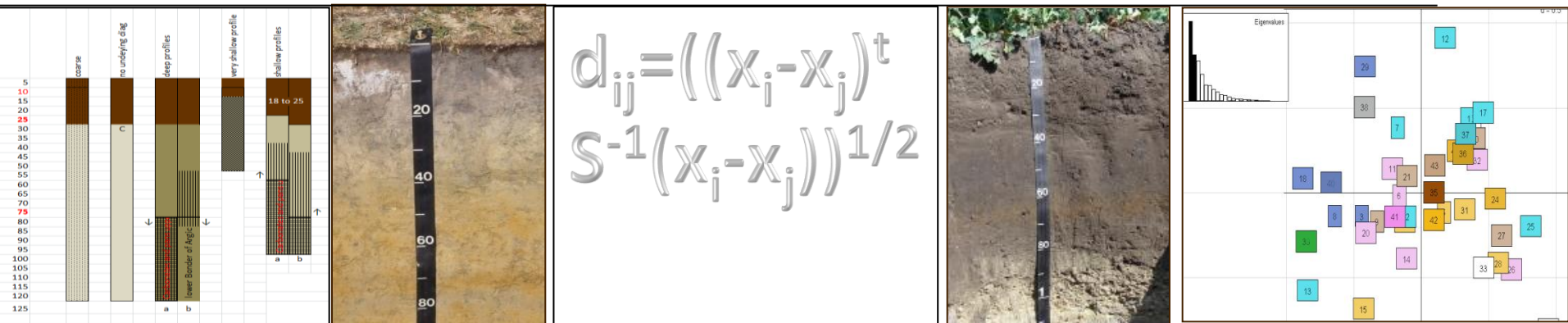
'88 melléklet

II. Közethatású talajok	060. Humuszkarbonát talajok	–
	070. Rendzina talajok	071. Fekete rendzina 072. Barna rendzina 073. Vörös agyagos rendzina
	080. Fekete nyirok	–
III. Közép- és Délkelet- európai barna erdőt看ajok	090. Erősen savanyú, nem podzolos barna erdőt看ajok	091. Ranker
	100. Podzolos barna erdőt看ajok	–
	110. Agyagbemosódásos barna erdőt看ajok	111. Podzolos 112. Nem podzolos
	120. Pseudoglejes barna erdőt看ajok	121. Podzolos 122. Agyagbemosódásos

A talajképző folyamatok

A STEFANOVITS (1972) által meghatározott definíciók az egyes talajtípusokban lejátszódó folyamatok meghatározó jellege szerint:

- a talajképződés irányát meghatározó: **uralkodó folyamatok**
- a fejlődő talajok „új jellegét”, és így elhatárolásának alapját kialakító: **jellemző folyamatok**
- egyéb, **kísérő folyamatok**

Talajképző folyamatok és azok társulásai a talajképződésben betöltött szerepük szerint, a vázталajok és közethatású talajok példáján (Stefanovits, 1972)

Folyamatok	Humusz-karbonát	Rendzinák	Fekete nyírok talajok	Ranker
Humuszosodás	Uralkodó	Jellemző	Jellemző	Jellemző
Kilúgzás	Jellemző	Kísérő	Kísérő	Uralkodó
Humuszkötés Ca-al	Jellemző	Jellemző	Jellemző	Jellemző
Humuszkötés agyaggal	Kísérő	Kísérő	Jellemző	Kísérő

Uralkodó

Jellemző

Kísérő

Humuszkarbonát talajok

Karbonátos, nem kemény kőzeten képződtek (lösz, márga). Humuszos felszíni szintjük van rövid vagy éles átmenettel a talajképző kőzet felé. Felszín pusztulás jellemzi. Jellemző felépítés: A Ck
Altípusok: -

Rendzina talajok

Tömör, szénsavas meszet
tartalmazó kőzeten alakultak ki
(pl: mészkő, dolomit)

Altípusok:
fekete, barna, vörösagyagos

Erubáz / Feketenyirok talajok

Tömör, nem karbonátos, eruptív
kőzeten (pl: bazalt, andezit, riolit)
Altípus: -

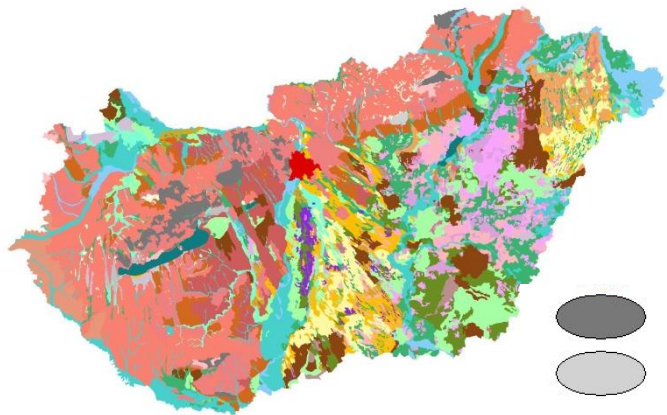
Ranker talajok

Tömör, nem karbonátos,
erősen szilikátos kőzeten
(pl: homokkő, gránit)
Altípus: -

Közethatású talajok

Humuszkarbonát talajok
Rendzina talajok
Fekete nyiroktalajok
Ranker talajok

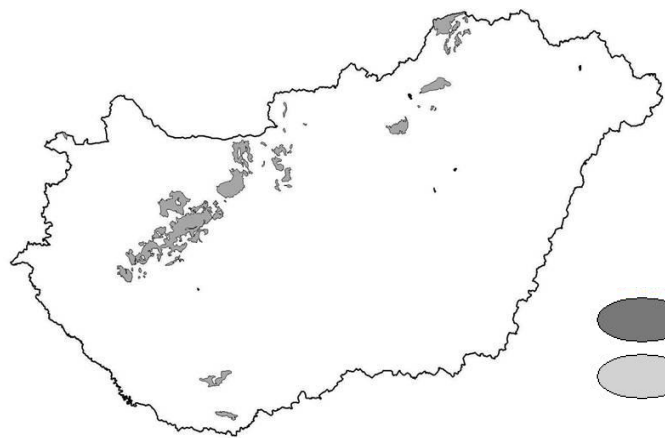
Rendzina talajok

Erubáz talajok, nyiroktalajok

Közethatású talajok

Rendzina talajok

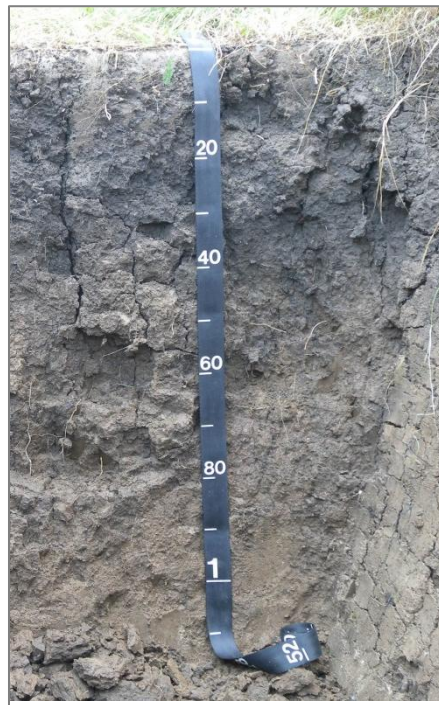
Erubáz talajok, nyiroktalajok

Humuszkarbonát talajok

Rendzina talajok

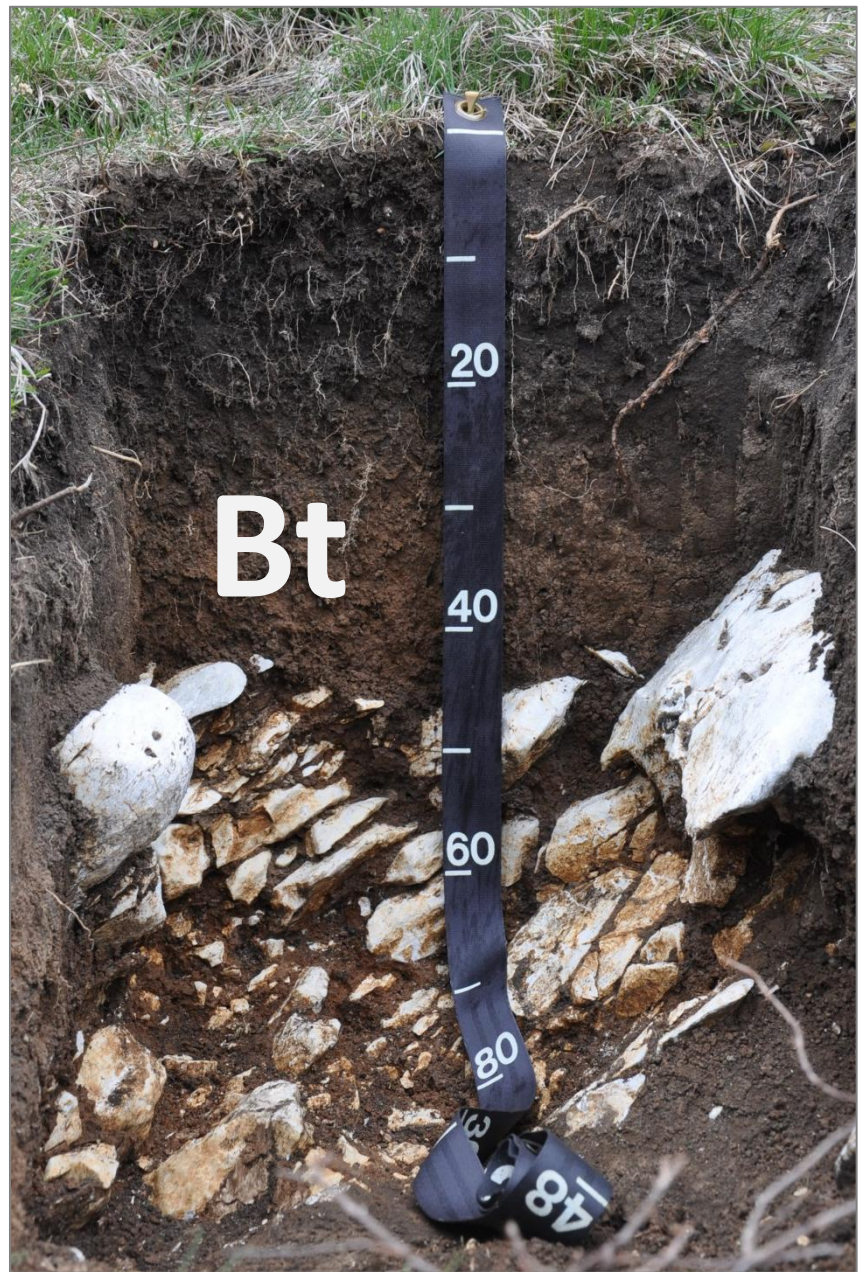
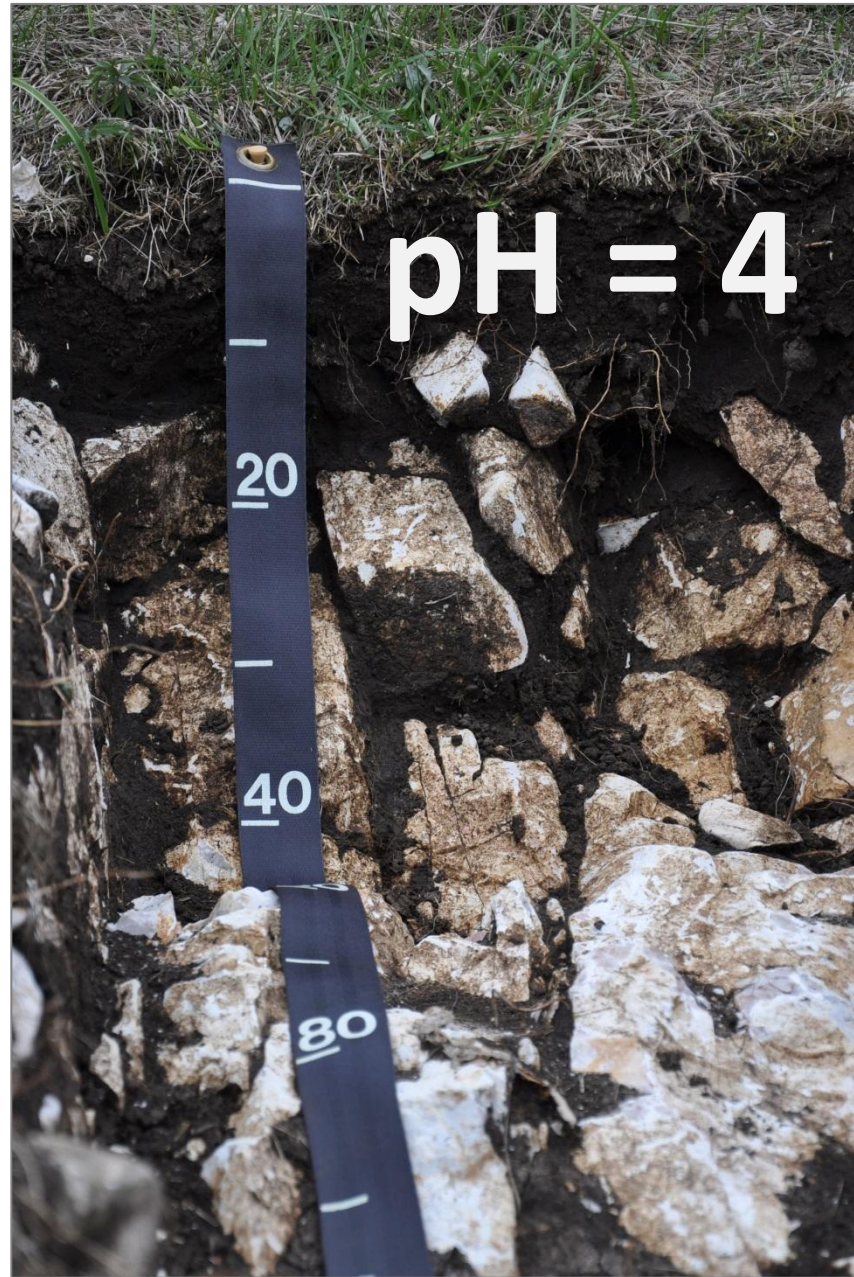
Fekete nyiroktalajok

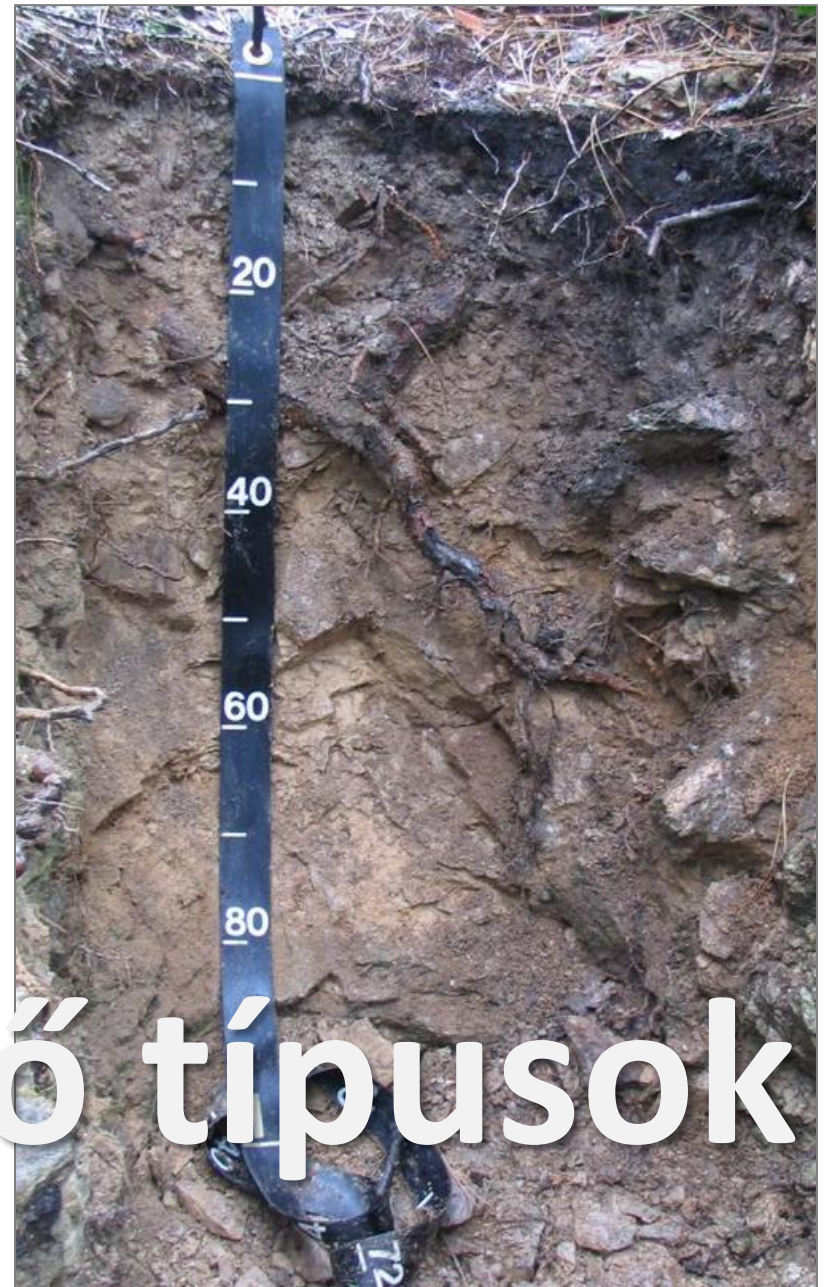
Ranker talajok

Tapasztalatok

- Kis kiterjedés, kevés adat, nagy szórás
- Eltérő definíciók és főként értelmezés (pl. mélyégi követelmények)
- Új tapasztalatok főként a kilúgzottság, savanyúság, fejlettség tekintetében

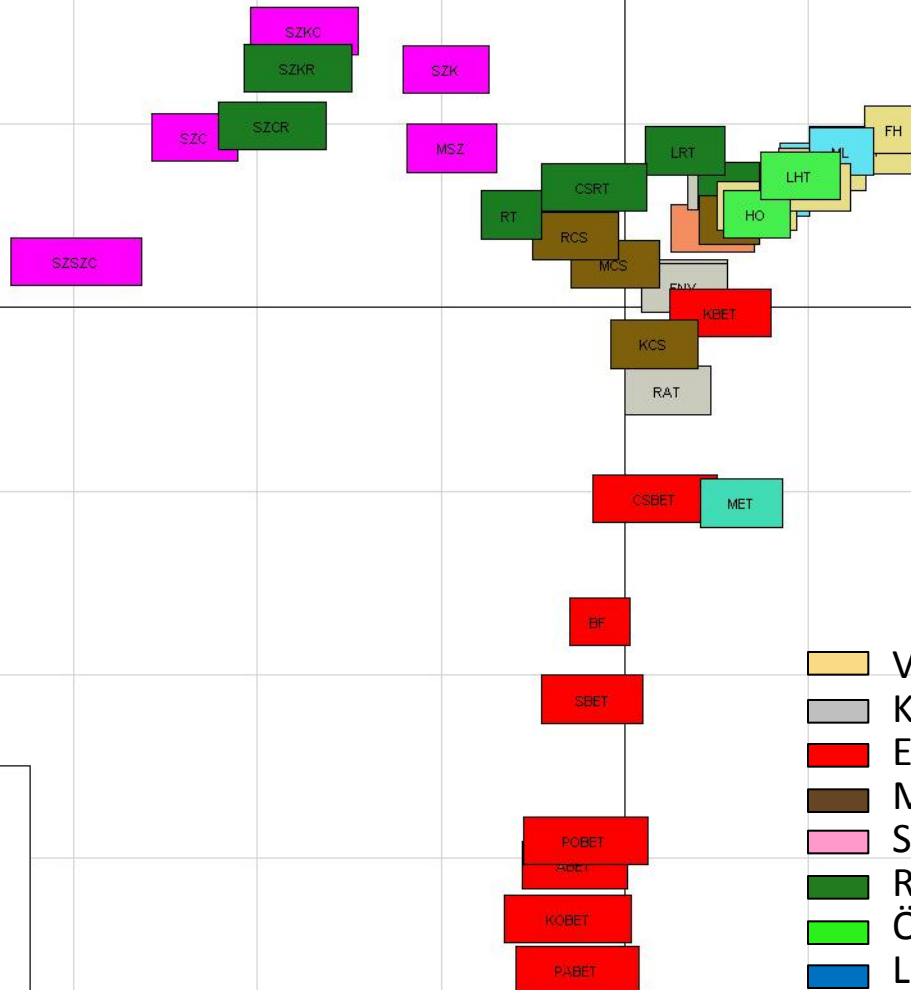

Igen eltérő típusok

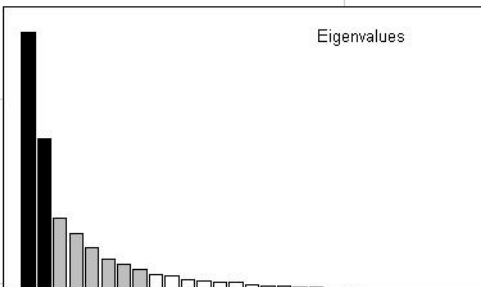
Hazai talajtípusok eloszlása a koncepció alapú távolságok alapján 2 fő koordináta mentén

d = 0.5

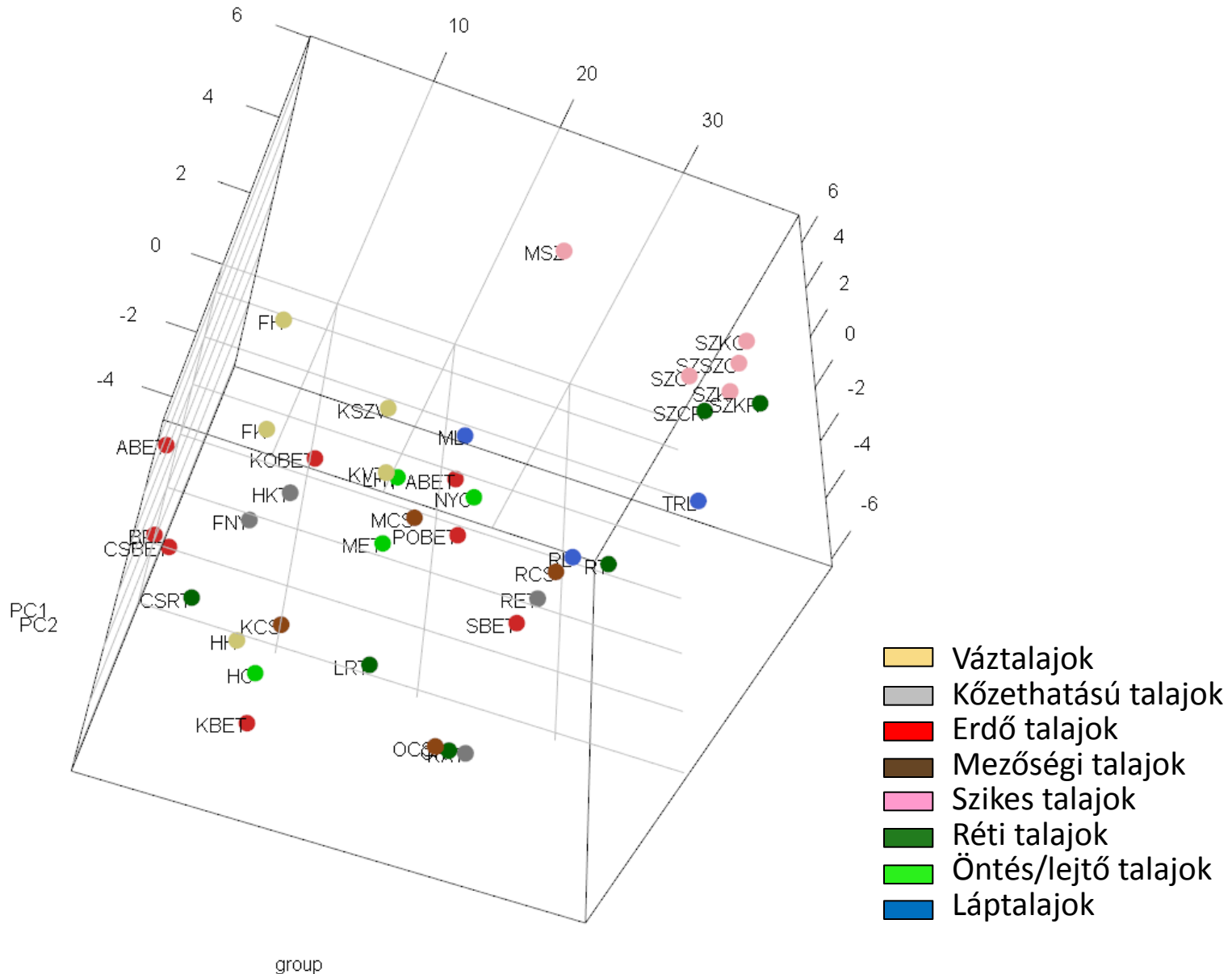

- Váztalajok
- Közethatású talajok
- Erdő talajok
- Mezőségi talajok
- Szikes talajok
- Réti talajok
- Öntés/lejtő talajok
- Láptalajok

Eigenvalues

Hazai talajtípusok eloszlása a koncepció alapú távolságok alapján 3 fő koordináta mentén

Leírás

A köves sziklás váztalajoknál, mélyebb, fejlettebb talajok. A talajképző folyamatok, előrehaladásának elsődleges akadálya a kemény vagy törmelékes, kavicsos talajképző kőzet felszínközelsége.

Korábbi elkülönítésük a kőzet összetétele alapján történt, azonban az utóbbi évtizedek adatgyűjtése és tapasztalatai ezt nem alapozzák meg.

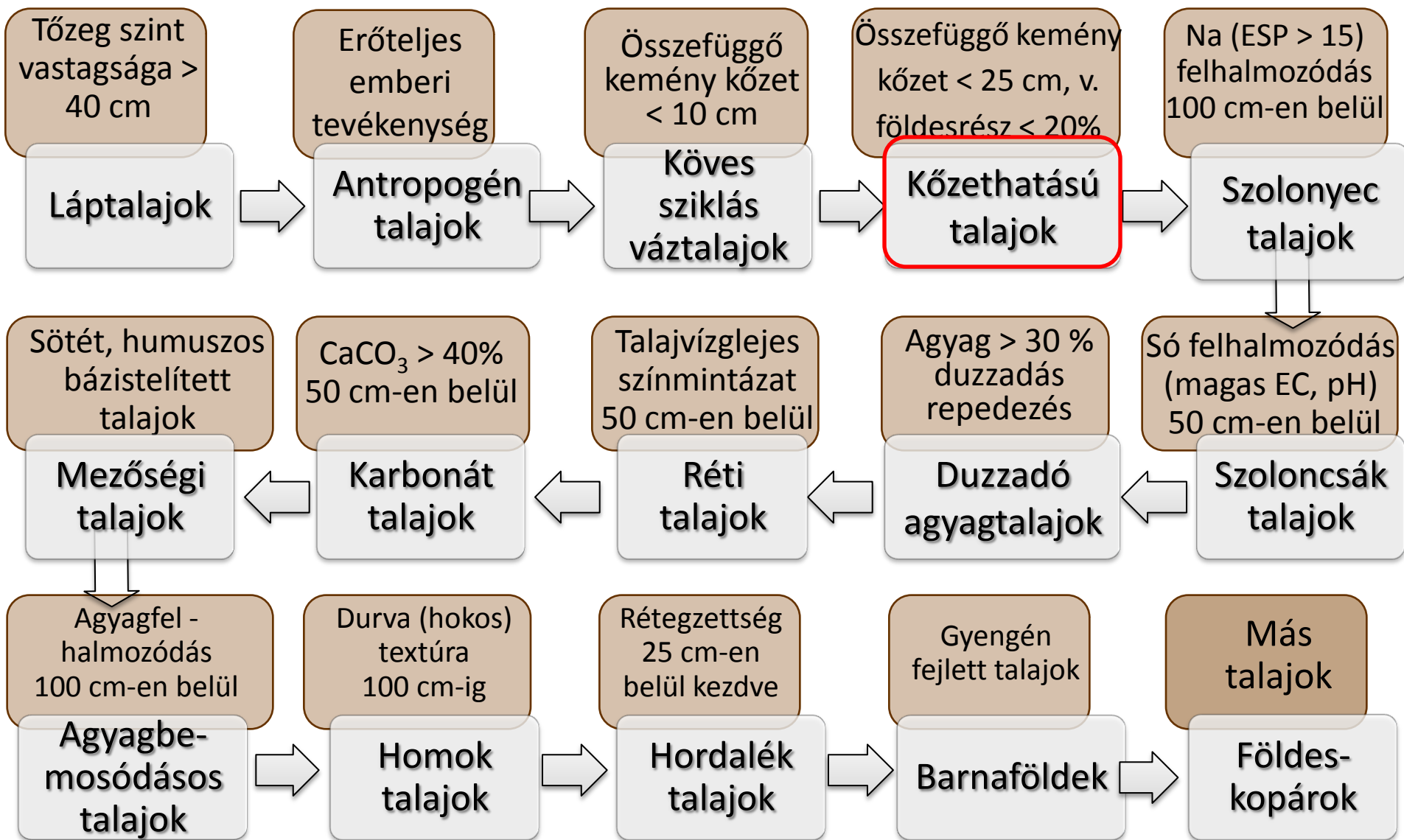
Azonos kőzet típuson igen eltérő, és különböző kőzet típuson igen hasonló talajok képződhetnek.

Rövid leírás:

Sekély talajok, amelyek tulajdonságait főként a talajképző kőzet felszínközelsége határozza meg.

A megújított hazai talajosztályozás határozókulcsának egyszerűsített szerkezete

Definíció / követelmények

„Más” talajok, amelyekben talajfelszíntől számított 25 cm-en belül *összefüggő kemény kőzet**, vagy olyan törmelék húzódik, amelyben a földes rész aránya 20 térfogat %-nál kevesebb.

Összefüggő kemény kőzet

Az *összefüggő kemény kőzet* a talaj alatt húzódó szilárd, ágyazati kőzet, melybe nem tartoznak bele a cementált talajsintek. Összefüggőnek akkor tekintjük a kőzetet, amennyiben benne a gyökerek növekedésére alkalmas repedések átlagos vízszintes távolsága legalább 10 cm, és a repedés kitöltések a kőzetnek kevesebb, mint 20 térfogat %-át teszik ki.

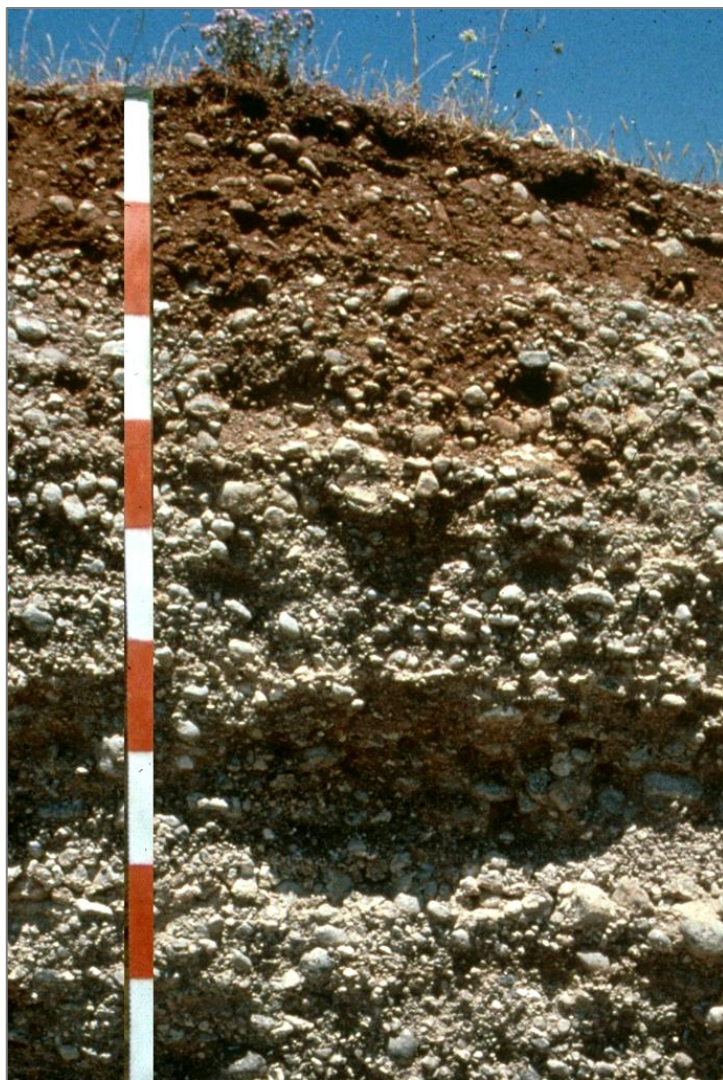
Közethatású talajok

Altípus- és változati tulajdonságok

Altípus tulajdonságok	Változati tulajdonságok
karbonátos/ gyengén karbontás	száraztőzegetes
telített/ telítetlen/ savanyú	humuszos
rendzina/ranker/erubáz/ kavicsos	vörös textúra szerint

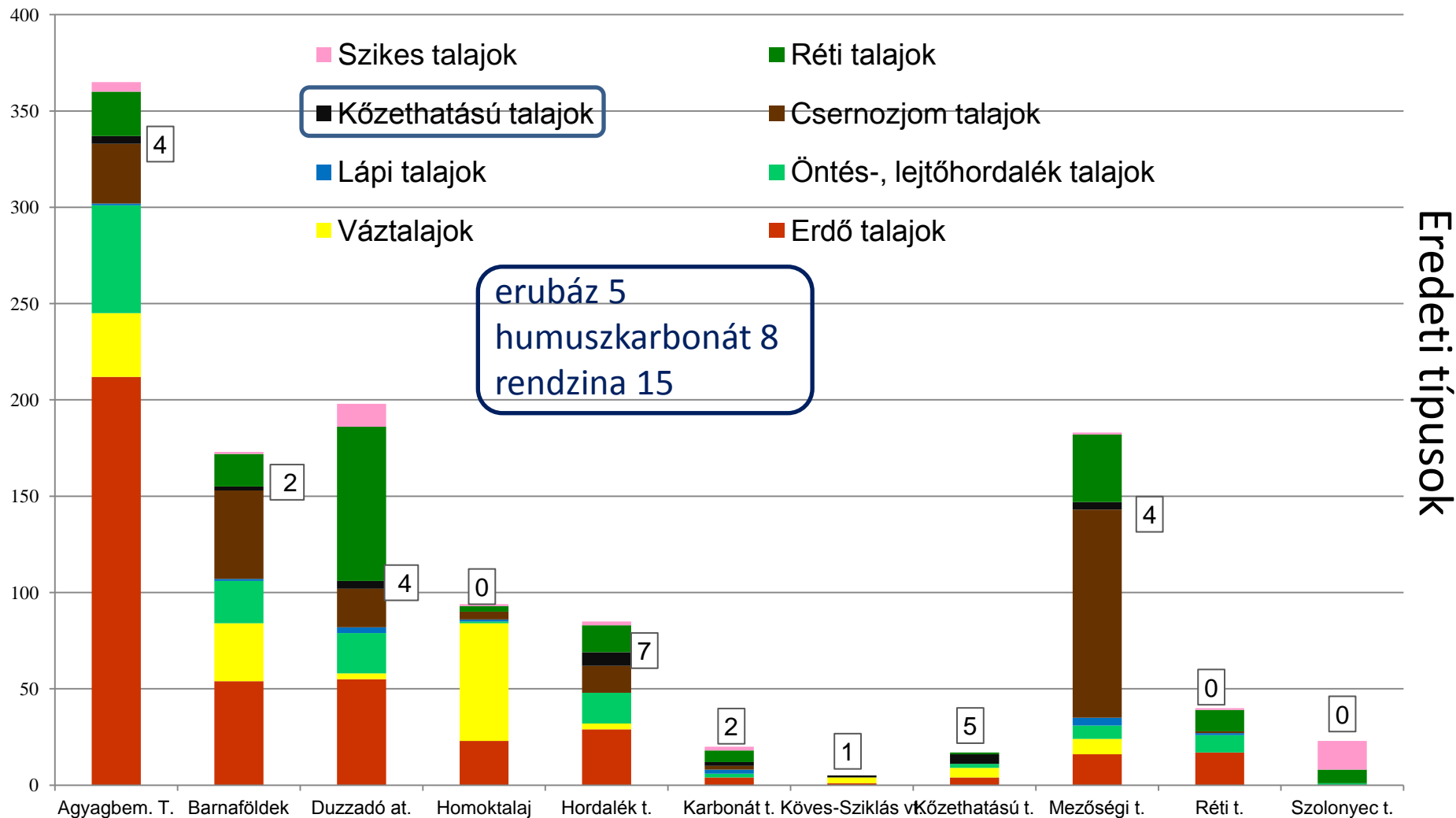
1. savanyú rendzina **kőzethatású talaj** (humuszos, vályogos)
2. savanyú ranker **kőzethatású talaj** (homokos)

1. Savanyú kavicsos **közethatású talaj** (homokos)

4. Telítetlen erubáz **közethatású talaj** (agyagos)

TIM szelvények eredeti típus eloszlása az osztályozó algoritmussal történő osztályozás után

Korreláció – WRB2014

Láptalajok: **Histosols**

Antropogén talajok: **Technosols, Anthrosols**

Köves sziklás vázталajok: **Leptosols**

Közethatású talajok: Leptosols

Szolonyec talajok: **Solonetz**

Szoloncsák talajok: **Solonchaks**

Duzzadó agyagtalajok: **Vertisols**

Réti talajok: **Chernozem, Phaeozem, Kastanozem, Gleysol**

Karbonát talajok: **Calcisols, Chernozems, Kastanozems**

Mezőségi talajok: **Chernozem, Phaeozem, Kastanozem**

Agyagbemosódásos talajok: **Luvisols, Alisols**

Homok talajok: **Arenosols**

Hordalék talajok: **Fluvisols**

Barnaföldek: **Cambisols**

Földeskopárok: **Regosols**

adat terep adat adat
adat terep adat terep adat

